UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Tractatvs X. De natura & subsistentia corporis naturalis, & partium illud essentialiter componentium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95236

Visual Library

verum eſſe poteſt, ſumpta vtraque albedine penes vtriuſque conceptum etiam particularem: nimirum, quia alterutra ita ſumi poteſt, vt nihil aliud, quam partes albedinis potentes petentéſque inter ſe & cum ſubiecto vniri, non verò tales partes, prout formaliter, & in actu ſecundo vnitæ.

143 Obiicies tertiò. Partes totius integralis illud conſtituunt: nihil autem poteſt à ſeipſo conſtitui, aut intrinſecè cauſari: ergo, &c. Verum huic obiectioni factum eſt ſatis cap. præcedenti in ſimili, cum ſermo eſſet de indiſtinctione totius accidentalis à partibus, per quas conſtituitur, & intrinſecè cauſatur. Obiicies denique quartò: ſi continuum v. g. materia prima non diſtingueretur à ſuis partibus, eſſet vnum per accidens, ad modum quo totum phyſicum naturalis ordinis, exempli gratia homo, iuxtà nos haud poſſet non eſſe totum per accidens, ſi conſiſteret in collectione ſuarum partium. At repugnat materiam primam, aut aliud continuum eſſe vnum per accidens; tale namque ſi eſſet, quomodò eſſe poſſet de primo, & quidditatiuo conceptu totius per ſe v.g. hominis? ergo, &c. Sed huic argumento fiet ſatis lib. ſequenti tract. & cap. 1. ibique oſtendetur continuum eſſe ens vnumque per accidens, & nihilominus primariò conſtituere poſſe ſimul cum forma vnum ſubſtantiale, & per ſe.

TRACTATVS X.

De natura, & ſubſiſtentia corporis naturalis, & partium illud eſſentialiter componentium.

CAPVT PRIMVM.

Quid ſit natura eſſentialiter componens, ac denominans corpus naturale?

1 ANTEAQVAM naturam compoſiti ſubſtantialis, & per ſe ab Ariſtotele definitam explicem, operæpretium erit, varias naturæ latiùs fuſæ acceptiones præmittere. Inprimis ergò natura pro Deo rerum omnium opifice, modóque pro rebus à Deo factis vſurpari ſolet: qua ratione natura diuiditur à philoſophis, in naturam creatricem, & creatam, ſiue in naturam naturantem, & naturatam. Secundò natura accipi conſueuit, pro eſſentia, & quidditate rei: cum hoc tamen diſcrimine, quod natura in ordine ad operationem explicitè ſumatur, & eſſentia in ordine ad exiſtentiam, per quam poſſit exiſtere, ac quidditas in reſpectu, & ordine ad definitionem, qua res aliqua explicetur.

2 Tertiò natura ſumi adſolet pro exigentia, & propenſione cauſarum naturalium: quo pacto, natura dicitur nihil fruſtrà moliri, odiſſe ſupeɾfluum, malum per ſe non intendere, &c. Quartò Theologicè vſurpari poteſt natura, & iuxtà non paucos perinde eſt, atque collectio rerum omnium exiſtentium, & poſſibilium, nullam habentium cum gratia iuſtificante, aut viſione beatifica connexionem, phyſicam, aut intentionalem, mediatam, aut immediatam, antecedentem, aut conſequentem: & hac ratione dici debet ens naturale, quod præfata connexione caret, ſupernaturale verò quod illam ſortitur. Quintò tandem natura accipi conſueuit, pro principio intrinſeco, & conſtitutiuo ſubſtantiæ materialis completæ: & hoc poſtremo ſenſu ſubſtantia materialis completa ens naturale appellatur, contrà verò ſubſtantia immaterialis completa, cuiuſmodi eſt Deus, & Angelus, nomine entis tranſnaturalis vocatur: necnon etiam facultas, quæ de priore ſubſtantia diſſerit, phyſica ſeu ſcientia naturalis, & quæ de poſteriore, metaphyſica, ſiue ſcientia tranſnaturalis nuncupantur. Vide Fonſecam, Pereiram, & Conimbricenſes de his eruditè, & copioſè diſſerentes.

Ariſtoteles igitur lib. 2. phyſic. cap. 1. naturam, ſecundum eius vltimam, & huius inſtituti propriam acceptionem, ita definit: *Eſt principium, & cauſa motus & quietis, eius in quo eſt primò, & per ſe, & non per accidens.* Principium eſt, vnde aliquid eſt quouis modo: qua ratione aurora principium diei dici ſolet. Cauſa verò eſt, vnde aliquid eſt, cum dependentia, qua cauſa eſſe in illud per ſe influat: qua ratione ſol lucis non ſolum principium, verumetiam cauſa eſt. Principium autem, & cauſa bifariam accipi poſſunt; nimirum pro principio cauſáque actiuis, aut pro principio cauſáque paſſiuis: & vtroque modo in definitione naturæ principium, & cauſa ſumuntur. Quod ſuadeo. 3

Primò: quia non eſt potior ratio, cur principium actiuum magis, quam paſſiuum, aut è conuerſo, natura ſit: vtrumque ergò natura erit, ac proinde vtrumque in definitione naturæ ex æquo clauditur. Tum etiam principium actiuum motus eſt forma, & paſſiuum materia: at tam materia, quam forma eſt natura: ergo principium tam actiuum quam paſſiuum eſt natura, atque adeò vtrumque in definitione naturæ comprehenditur, & neutrum excluditur. Minor eſt expreſſa Ariſtotelis lib. 2. phyſ. c. 1. text. 10. ibi: *Vno igitur modo natura ſic dicitur, prima, quæ cuique ſubiecta eſt, materia rerum earum, quæ mutationis, motioniſque principium in ſe habent: alio autem modo forma, & ſpecies ea, quæ vt ratio dicitur.* Et c. 2. text. 21. ibi: *Cum autem natura bifariam dicatur, tum forma, tum materia, ſic contemplari hæc debemus,* &c. Ariſtoteli conſentit B. Thomas tertia parte q. 2. art. 1. ibi: *Vlterius deriuatum eſt nomen naturæ ad ſignificandum quodlibet principium intrinſecum motus, ſecundum quod dicit Philoſophus 2. phyſ. quod natura eſt principium motus in eo, in quo eſt per ſe, & non ſecundum accidens: hoc autem principium, vel forma eſt, vel materia: vnde quandoque natura dicitur forma, quandoque materia.* In eadem ſententia eſt Damaſc. lib. 3. de fide orthodox. c. 3. ibi: *Sed quia plurimæ hominum perſonæ ſunt, omnes autem eandem naturæ rationem recipiunt, (omnes quippè ex anima, & corpore conſtant, & naturæ omnes animæ participes ſunt, ac corporis eſſentiam, communémque ſpeciem habent) id circò plurimarum, ac diuerſarum perſonarum vnam naturam dicimus; quod ſingulæ perſonæ duplicem naturam habeant, & in duabus naturis, hoc eſt anima, & corpore, cenſeantur.* Hæc ille. Noſtram etiam opinionem de indifferentia naturæ ad materiam, & formam tuentur Lorca 1. 2. ſ. 2. diſp. 3. Suar. diſp. 15. met. ſ. 11. Hurtado, Rubius, Conimbricenſes, & plurimi alij. 4

Enim verò Scot. in 2. diſt. 18. q. vnic. cenſet, materiã, ſeu principium paſſiuum ſolum eſſe naturam: quia ſolum principium intrinſecum motus eſt natura, vt conſtat ex iis verbis definitionis naturæ; *Motus, eius, in quo eſt primò, & per ſe, & non per accidens:* aſt principium intrinſecum motus eſt eius principiũ paſſiuum. Secundò: quia in tantum aliquis motus eſt 5

natu

naturalis, in quantum eius vi aliquid mouetur, à quocunque moueatur: solum autem principium passiuum moueri potest, prout moueri aptum est, & postulat. Scotum sequuntur assectæ.

6 E contrario Vasquez tom. 1. in 1. 2. disp. 25. n. 20. Cabero tr. 2. phys. disp. 1. dub. 4. Valles, aliiq; censent, solam formam, seu principium actiuum esse naturam. Primò: quia alioqui omnis motus violentus erit naturalis, siquidem in principio aliquo passiuo suscipitur. Secundò: quia Arist. lib. 2. phys. c. 2. & 3. in eo artificialia a naturalibus differre docet, quod hæc in se habeant principia suorum motuum, secus vero illa: vbi de solis principiis actiuis fatur; siquidem principia passiua suorum motuum in vtrisque reperiuntur.

7 Cæterum vtraque sententia mihi displicet ob rationes suprà positas, pro mea sententia inter vtramque media. Ad primum Scoti, & sectatorum argumẽtum respondeo, in definitione naturæ, verba illa, *in quo est primo, & per se, & non per accidens*, non appellare suprà motum, vt sensus sit, *in quo est motus primò, & per se, & non per accidens*; sed supra naturam; ita vt sensus sit, naturam esse principium motus, eius compositi, in quo ipsa natura primò, & per se, & non per accidens ineſt, vti mox explicabo. Ad secundum respondeo, motum non solum naturalem dici, cum aliquid mouetur, prout moueri aptum est, verum etiam cum mouet, & agit, prout mouere natum est: quare agentia naturalia non tantum virtutes passiuæ; sed sæpius virtutes actiuæ nuncupantur. Porrò ad primum argumentum Patris Vasquez, & sequacium satisfaciã infra, & ostendam quatenus omnis motus violentus sit non naturalis, & quodammodo etiam naturalis. Ad secundum argumentum eiusdem Auctoris dicendum est, artificialia à naturalibus iuxtà Aristotelem in eo differre, quod hæc habeãt principia suorum motuum, quæ in eo quod mouetur primò, & per se insint, illúdque substantialiter componant: illa verò habeãt principia quæ, id quod mouetur, per accidẽs componant, nimirum, quia forma artificialis merè accidẽtaria est.

8 Motus autem, & quies multifariam accipi possunt. Siquidem motus alius materialis, spiritualis alius: quamuis enim Arist. 6. phys. c. 6. solos motus materiales agnouerit, & res spirituales propriè moueri negarit; tamen res spirituales non tantum mutari, verumetiam moueri Theologis celebre est: idque præter alios exprimit Greg. in 1. dist. 7. q. 5. ar. 2. Deinde motus alius est positiũus, qualis est generatio, quę ad substantiam; alteratio, quæ ad qualitatem; accretio, quæ ad quantitatem; latio, quæ ad vbicationem producendas ordinantur: alius est priuatiuus, qui per oppositas carentias quadrifariam aut pluries dissecari potest. Rursus motus alius est naturalis, vt cum lapis in centrum descendit; alius violentus, vt cum à centro extrahitur, alius artificialis, vt cum æs aut marmor in statuam cõformantur, alius supernaturalis, vt cum homo per amorem, aut cognitionem supernaturalis ordinis, vltimo fini suo coniungitur. Quies etiam alia est positiua, quæ in acquisitione, seu possessione quamuis instantanea termini alicuius sibi congrui, & conuenientis sita est: alia verò est negatiua, quæ in carentia vlterioris motus posita est: aliis etiam modis, quibus suprà diuisa est mot⁹, & diuidi potest quies motui opposita.

9 His constitutis, censeo naturam ab Aristotele definitam esse in ordine ad motum, & quietem, qualescunque ex iis, quos nuper recensuimus. Etenim nulla species motus, aut quietis in definitione illa excluditur: quidni ergò omnes in ea comprehendantur? Tum tiam, in ordine ad eum motum eamque quietem natura definitur, per quos substantia naturalis, siue materialis completa à substantia non naturali siue immateriali distinguitur, cum de natura prout huius substantiæ constitutiua in libris physicorum Aristoteli sermo sit, vt omnibus constantissimum est: at nullus motus, nullaque quies est, qui, si sint à principio per se, & non per accidens intrinseco, ei quod mouetur, substantiam materialem completam, à quauis alia non distinguant, vt ex post dicendis constabit, vtque sponte sua est manifestum.

Dices tamen: si natura in ordine ad quemcumque motum, & quietẽ definiretur, omnis motus dici posset naturalis: omnem autem motum, siue supernaturalem, siue violentum appellare naturalem videtur absonum, atque ridiculum. Respondeo, motus violentus & supernaturalis naturalis non est, id est iuxtà propensionem, & inclinationem naturæ, sed alter suprà illam, alter contrà illam est: cæterum vterque naturalis dici potest, si motus naturalis sumatur, vt sumi potest & debet, pro motu principij per se & non per accidens intrinseci ei compositi, quod mouetur. 10

Dices iterum: negari nequit, quin cælum constet natura, videlicet materia, & forma: & nihilominus principium motus, & quietis in se non habet, sed solius motus: cum cælum irrequieto, & nunquam intermisso motu cieatur. Respondeo primò, cælum suaptè natura quiescere per centrum, polos, & axes, vt Philoponus, & Simplicius interpretantur. Respondeo secundo, cœlum suapte natura quiescere, si de quiete positiua nuper explicata sermo sit: Vbicationem enim sibi consentaneam acquirit, quamuis cum ea non perseueraturum: quod autem quies hæc positiua, sicut & ea, quæ in ordine ad idem centrum, eosdẽmque polos, & axes sumitur, impropriè quies sit, non obest: quia etiã motus priuatiuus improprie motus est: & tamen in ordine ad eum natura definitur, vt suprà ostensum, vtque fatentur duarum solutionum præcedẽtium aduersarij. Tertiò sunt, qui putent cœlũ nõ ab intrinseco moueri, sed duntaxat ab intelligentia, quæ si cœlũ rotare nollet, nihil contrà eius faceret inclinationem: in hac autem sententia, quis non videat, cœlũ esse principium passiuum non minus quietis, quam motus? 11

Quartò, cum definitur natura, *principium motus & quietis*, &c. particula *&*, cum particula, *vel*, coincidere potest, vt in aliis definitionibus interdum vsuenit: sic Porphyrius definit accidens, *Quod potest adesse & abesse, sine subiecti corruptione*. Quintò tandem, motus & quies, in definitione naturæ, nõ pro solo motu, & quiete locali, verumetiam pro quouis alio sumuntur, vt suprà edocui: sic autem cœlum non solum mouetur, verumetiam quiescit; siquidem, cum aliquando esset informe, & ornatu lucis, aliarumque qualitatum careret, à creatore suis numeris absolutum, & perfectum, est, ac proinde ad perfectionem aliquam accidentalem initio promotum fuit, in quo hactenus quiescit. Mitto alias solutiones, breuitatis causa: 12

Reliquæ definitionis particulæ, nimirũ *eius in quo est primo, & per se, & non per accidens*, denotant, vt insinuatum suprà est, principium motus, & quietis, ad hoc vt natura sit, debere componere per se & substãtialiter id quod mouetur, aut quiescit. Vnde infertur primo. Deum naturam non esse, nec natura constare, prout in præsenti natura sumitur: tum quia in Deo non est compositio substantialis: tum etiam quia in eo propriè motus non est, propterea quod motus cum mutatione coincidat, Deus autem omnis mutationis sit incapax: tum denique, quia estò diuinæ processiones immanentes, & ad intrà dicantur quodammodo motus, earum tamen principium, est in Deo non causa. Itaque, cum definitur generatio 13

tio viuentium, *origo viuentiũ à viuenti, à principio coniuncto in ſimilitudinem naturæ*, haud ſumitur natura in ea definitione, prout inpræſentiarum eſt ab Ariſtotele definita: aliàs generatio Verbi diuini impropriè, & metaphoricè generatio futura eſſet, vel certè minus ſtrictè quam generatio creata: cum natura ab Ariſtotele in præſenti definita in Deo propriè locum non habeat, vt iamiam conſtitutum eſt. Ergò natura, in definitione generationis viuentium, ſumitur fortaſsè pro principio operatiuo phyſicè, & realiter ad intrà; qua ratione proprietates ab eſſentia realiter productæ, eique intrinſecæ naturales dici ad-ſolent. Atque hoc ſenſu ſumpta natura, filium diuinum Patri in ſimilitudinem naturæ coniunctum eſſe, ſecus verò ſpiritum ſanctum Patri filióve; adeoque originem filij à Patre generationem eſſe poſſe, originem Spiritus ſancti à Patre filióque non generationem ſed proceſſionem, ſunt qui probabiliter exiſtiment. Verum de hoc alibi.

14 Infertur ſecundò ex dictis, Angelum etiam naturæ hic ab Ariſtotele definitæ omninò eſſe expertem. Siquidem in Angelo nulla eſt compoſitio ſubſtantialis etiam ex ſubſiſtentia, & natura, vt oſtendam inferius: quare in eo nullum erit principium motus, & quietis, eius in quo eſt primò, & per ſe, & non per accidẽs; cum particula illa, *primò, & per ſe*, ſignificet compoſitionem ſubſtantialem, in eo quod mouetur, vt iterum eſt atque iterum animaduerſum. Quod ſi cum cõmuniori ſententia Angelum ex natura, & ſubſiſtentia ſubſtantialiter componi quis cenſeat, adhuc Angelũ naturæ impræſentiarum definitæ exortem eſſe ſatis probabiliter defendere poterit: nimirum ſi particula, *primò*, dicatur ſignificare vnam compoſitionem ſubſtantialem, ex materia videlicet, & forma, quæ compoſitio ſubſtantialis primaria dici poteſt; & particula, *per ſe*, aliam compoſitionem ſubſtantialem, ex natura ſcilicet, & ſubſiſtentia, quæ compoſitio ſubſtantialis ſecundaria poteſt appellari: quando igitur Angelus vna tantum compoſitione ſubſtantiali, ſecundaria nimirum, non verò alia gaudet, quid mirum, ſi naturæ expers cenſeatur?

15 Infertur ex dictis tertiò, vnionem partium eſſentialium corporis naturalis non eſſe naturam: quia non eſt principium, & cauſa motus, & quietis, &c. ſed ſola ratio principiandi, cauſandique compoſitum. Infertur poſtremò ex dictis, compoſitum ipſum ſiue corpus ſubſtantiale completum non eſſe naturam, de qua in præſenti; quia non eſt primò, & per ſe in eo quod mouetur, ſed potius partes in eo primò, & per ſe inſunt: eò quod partes totum primò, & per ſe conſtituant, cum tamen totum ſe ipſum conſtituere nequeat: id quod Ariſtoteles perſpicuè docet hoc loco c. 1. tex. 12. vbi poſtquam ſolam materiam, & formam naturam eſſe tradidit, ſubinde ait; *quod autem ex iis eſt, naturæ quidem non eſt, ſed natura conſtat.*

CAPVT II.

Quid ſit ſubſiſtentia corporis naturalis, partiumque illud eſſentialiter componentium?

16 SVbſiſtentia quadrifariam accipi conſueuit. Primò pro exiſtentia rei, qualiſcunque ſit, vt conſtat ex Triſmegiſto in Aſclepio, vbi Deum vocat, *mentem conſeruatricem rerum omnium, in qua omnia viuunt, atque ſubſiſtunt*: & ex Gregorio 16. Moralium c. 18. ibi, *Aliud eſt eſſe, aliud principaliter eſſe; aliud mutabiliter, atque aliud immutabiliter eſſe: ſunt enim hæc omnia, ſed principaliter non ſunt, quia in ſemetipſis minimè ſubſiſtunt, & niſi gubernantis manu teneantur, eſſe nequaquam poſſunt.* Alia plura Philoſophorum, & Patrum id genus teſtimonia ſuppetunt, in quibus ſubſiſtentia, & exiſtentia ſiue eſſe pro eodem vſurpantur.

Secundò ſumi ſolet ſubſiſtentia, pro exiſtentia per 17
ſe, qua aliquid dependenter à ſubiecto inhęſionis exiſtit: qua ratione accidentia Euchariſtica ſubſiſtere dicuntur, quia per ſe, & independenter à ſubiecto inhærentiæ exiſtunt, vt patet ex B. Thoma opuſc. 57. ibi; *accidentia etiam in eodem ſine ſubiecto ſubſiſtunt.* Et hac etiam ratione exiſtentia cuiuſuis ſubſtantiæ dici ſolet ſubſiſtentia, vt colligitur ex Auguſt. lib. 7. de Trin. c. 4. ibi; *Sicut ab eo quod eſt eſſe appellatur eſſentia, ita ab eo quod eſt ſubſiſtere ſubſtantiam dicimus*: & ex Iſidoro lib. 1. different. cap. 4. ibi; *Subſtantia eſt id, quod non ab alio, ſed ſemper ex ſe eſt, id eſt quod propria in ſe virtute ſubſiſtit.*

Tertiò ſubſiſtentia pro actione ipſa, qua res aliqua 18
independenter à ſubiecto inhæſionis producitur, accipi conſueuit: ſiquidem ſubſiſtentia eodem modo ſe habet ad ſubſtantiam, quo inhærentia ad accidens; & ſubſtantiæ, tam proprium eſt ſubſiſtere, quam accidẽtis inhærere: at accidentis inhærentia in eius productione dependenter à ſubiecto conſiſtit, vt omnibus conſtantiſſimum: ergo ſubſiſtentia ſubſtantiæ etiam in eius productione independenter à ſubiecto inhæſionis ſita erit. Quartò demum ſubſiſtentia vſurpari ſolet, pro ſuppoſitalitate, qua ſuppoſitum aliquod v. g. equus, aut perſonalitate, qua perſona aliqua, homo v. g. conſtituitur. De qua, remiſſis in metaphyſicam aliorum ſententiis, quid ipſe ſententiam, in medium produco. Arbitror ergo, ſubſiſtentiam ſiue hypoſtaſim hominis v. g. ita ab eius partibus realiter diſtinctam eſſe, vt in toto ſubſtantiali, & phyſico, ac per ſe ex eis reſultanti ſita ſit, & ab illo reipſa non diſtinguatur: quæ ſententia, quamuis authoritate ſcholaſticorum deſtituta ſit, iis tamen rationibus corroborari poteſt, quæ mihi ſemper viſæ ſunt efficaces. Quarum prima ſit.

Compoſitum, ſiue totum per ſe, quod ex corpore, 19
& anima reſultat, ſeorſim à quouis alio eſt homo: at nequit eſſe homo, quin ſubſiſtat, & perſona ſit, vt omnium confeſſione euidens eſt: compoſitum igitur illud ſeorſim à quouis alio per ſe ipſum ſubſiſtit, ac proinde ſubſiſtentia compoſiti in ipſo, & non alio collocanda eſt. Maior probatur: quia homo eſt formaliſſimè animal rationale, id eſt principium radicale, &, *vt quod*, ſentiendi & diſcurrendi: ſed compoſitum ex corpore, & anima noſtra ſeorſim à quouis alio eſt eiuſmodi principium: quippè compoſitum illud ſuapte natura poſtulat, quidquid ad ſentiendum, & diſcurrendum opus eſt, animam nimirum diſcurſiuam, & ſenſitiuam, & corpus dependenter à quo ſentire, & diſcurrere poſſit. Ergo, &c.

Secunda ratio, & confirmatio prioris ſit. Homo nihil 20
aliud eſt, quam totũ per ſe, quod ex corpore & anima vnitis reſultat: at, ſi ſubſiſtentia hominis ab eo toto diſtingueretur, homo vlteriꝰ eſſet aliquid aliud, præter eiuſmodi totũ per ſe, videlicet ſubſiſtentia, vt manifeſtiſſimum eſt: ergo, &c. Maior probatur: quia homo ab omnibus Philoſophis definitur, compoſitũ ex corpore, & anima: definitum autem nihil aliud eſſe poteſt, quam definitio. Huc facit illud Plat. in Phædro; *animal totum vocatur anima ſimul, corpúſque compactum, & mortale animal cognominatur*: illúdque Aug. in expoſitione Pſalmi 145. ad verſum 1. ibi: *Nihil inuenimus amplius in homine, quam carnem, & animam: totus homo hoc eſt ſpiritus, & caro.* Ex quibus teſtimoniis, aliiſque ſimilibus tr. præcedenti c. 5. allegatis manifeſtè conuinci videtur, hominem nihil aliud eſſe, quam

partes

partes eius totaliter sumptas, seu, quod perinde est, quam totum, quod ex eius partibus, anima nimirum, & corpore, efflorescit.

21 Tertia ratio sit: subsistentia compositi est illa, quæ quidquid est in composito sustentat, & in qua partes omnes compositi, tam essentiales, quam accidentales insunt, iisque subsistit, vt ex ipso vocis etymo apertum est: quapropter Psalmo 68. regius vates habet; *infixus sum in limo profundi, & non est substantia*; alij vertunt; *non est subsistentia*: id est in altissimo tot calamitatum pelago fundum despero, cui subsistere possim, ne demergar. At partes omnes substantiales compositi, eiusque accidentia omnia in composito siuè toto per se insunt & inexistunt, vt omnibus est in confesso. Compositum ergò, siuè totum per se est formaliter subsistentia, atque hypostasis.

22 Quarta ratio sit: quia in rebus corporeis ex materia, & forma concretis natura, & subsistentia realiter distinguuntur: contrà verò in Angelis natura, & subsistentia sunt realiter indistinctæ. At huius discriminis alia esse causa nequit, nisi quia in rebus corporeis natura non aliud est, quam earum partes, nimirum materia, & forma, vt cap. præterito ex Aristotele statui; earum vero subsistentia non aliud, quam compositum siuè totum per se: totum autem huiusmodi, & partes physicæ realiter distinguuntur. Cæterùm natura Angelica in partibus logicis, aut, vt alij loquuntur, metaphysicis Angeli, genere scilicet, & differentia consistit (alias enim partes non habet) & subsistentia Angelica in toto per se logico, seu metaphysico: totum autem metaphysicum siuè logicum à suis partibus realiter non distinguitur: quæ ratio discriminis sanè nulla esse potest, nisi subsistētia, siue hypostasis in toto per se formalissimè consistat: ergo in eo consistit.

23 Prior pars maioris, qua vsus sum in superiori argumento, manifesta est ex incarnationis mysterio: nisi enim natura hominis ex materia, & forma compositi distingueretur realiter ab eius subsistentia, certe Verbum diuinum assumpta natura humana humanam etiam subsistentiam non posset non assumere: vnde in Christo duæ essent personæ: cuius oppositum tamen contrà Nestorium fide sanctum est. Posterior autem eiusdem maioris pars est B. Thomæ 1.p.q.3.art.3. ibi: *In his igitur, quæ non sunt composita ex materia, & forma, in quibus indiuiduatio non est per materiam indiuidualem, id est per materiam, sed ipsæ formæ per se indiuiduantur, oportet quod ipsæ formæ sint suppositæ subsistentia: vnde in eis non differt suppositum, & natura.* Hactenus ille. Et quidem subsistentiæ Angelicæ ab eius natura realiter distinctæ nulla necessitas, vtilitas nulla est.

24 Quinta ratio sit ex Concilio Florentino sess. 18. ibi; *Porrò autem actiones, iuxtà omnem scholasticorum scholam, suppositorum esse videntur, vt in hominum genere fieri videmus: quamuis enim hic homo, hoc est persona, vel suppositum generet, eius tamen substantia generationis eiusmodi principium est.* Ex quibus verbis sic argumentor: actiones sunt suppositorum, & suppositis attribuuntur: at actiones partium toti ex iis per se resultanti attribuuntur: qua ratione Aristoteles lib. 1. de anim. text. 64. ait ibi; *Melius dici animam non misereri, aut discere, aut ratiocinari, sed hominem anima*: totum igitur per se, suppositum, siue subsistentia est.

25 Sexta ratio est ex iis verbis Boëtij in lib. de duabus naturis; *persona est rationalis naturæ indiuidua substantia*: Quam definitionem personæ amplectuntur vnanimi cōsensu omnes Theologi, & Philosophi:

at hoc numero totum per se, quod ex anima rationali, & corpore resultat, seorsim à quouis alio est rationalis naturæ indiuidua substantia. Quidni ergò totum illud, circumscripto quouis alio, sit subsistentia siue hypostasis.

Septimò, ac postremò ostendo à nobis stare B. Th. 26
1.p.q 75.art.2.ad 1. ibi; *Hoc aliquid potest accipi dupliciter: vno modo, pro quocunque subsistente: alio modo, pro subsistente completo in natura alicuius speciei: primo modo excludit inhærentiam accidentis, & formæ materialis: secundo modo excludit imperfectionem partis: vnde manus posset dici aliquid primo modo, sed non secundo: & idem est de anima.* Quibus verbis per hoc aliquid subsistentiam intelligit, vt docet P. Suar. disp. 36. Met. sect. 5. & vno modo subsistentiam pro existentia, siue existente per se vsurpat, iuxtà ea quæ ad huius initium capitis edocui: alio verò modo subsistentiam, pro eo quod excludit imperfectionem partis, accipit: omne autem excludens imperfectionem partis est totum: subsistentia igitur siue hypostasis, iuxtà B. Thomam, est ipsum totum, quod à partibus realiter distinguitur, earumque imperfectionem formaliter excludit.

Fauet etiam Angelicus præceptor in secundum 27
sent. dist. 3. q. 1. art. 1. corp. fauétque, non solū quoad identitatem subsistentiæ cum composito physico, & per se, sed etiam quoad huius à partibus suis distinctionem realem, de qua tract. præced. necnon quoad indistinctionem subsistentiæ, & naturæ in Angelis paulò supra à nobis constitutam, dum quarto loco argumētaremur. Verba S. Doctoris sunt; *Sed cum quidditas, quæ sequitur compositionem, dependeat ex partibus, oportet quod ipsa non sit subsistens in esse, quod sibi acquiritur, sed ipsum compositum, quod suppositum dicitur: & ideo quidditas compositi non est ipsum quod est, sed est hoc quo aliquid est, vt humanitate est homo: sed quidditas simplex, cum non fundetur in aliquibus partibus, subsistit in esse, quod sibi à Deo acquiritur, & ideo ipsa quidditas Angeli est, quo subsistit ipsum suum esse.* Hactenus ille.

Vbi, cum docet, quidditatem alicuius rei substan- 28
tiæve materialis compositæ, siue, quod perinde est, partes quidditatiuas, & essentiales non subsistere se ipsis, solúmve compositum se ipso subsistere; an non totum cōpositum à partibus realiter distinguit? Rursus, cum ait, quidditatem compositi, siue hoc quo est, aut, quod perinde est, partes compositi non esse compositum, vel ipsum quod est, nónne eandem distinctionem totius compositi à partibus repetit. Præterea verba illa, *Ipsum compositum quod suppositum dicitur*, quid nisi subsistentiam in composito, ac toto per se consistere denotant? Tandem illa clausula, *Et ideò ipsa quidditas Angeli est, quo subsistit ipsum suum esse*, adeò manifestè significat, naturam Angeli, & eius subsistentiam realiter non distingui, vt nihil esse possit manifestius.

Caput III.

Vlterior superioris doctrinæ explicatio, & ab argumentis contrarijs vindicatio.

Arbitrabitur fortasse aliquis, nostram de hypo- 29
stasi sententiam parum, aut nihil abesse ab opinione Durandi: quam tamen P. Suarez disp. 36. Met. sect. 1. suppotis mysteriis fidei nullo modo defendi posse merito pronuntiat. Quare operepretium erit, nostram sententiam amplius explicare, & eius ab exosa, & exoleta iam sententia discrimen statuere.

Durandus ergo in 1. dist. 34. quæst. 1. docet, subsistentiam humanam à natura humana sola consideratione differre; quo fiet, vt Verbum assumpta natura humana subsistentiam, siue personam humanam assumpserit, quod Nestorianum, & hæreticum est. At in nostra sententia subsistentia humana à natura humana manifestè distinguitur realiter: siquidem natura humana propriè sumpta est sola materia, & forma hominis; totum autem ex iis resultans propriè natura non est, sed natura constat, vt expressis, & conceptis verbis docet Aristoteles c. 1. huiusmet tractatus: subsistentia verò humana est totum, quod ex partibus resultat. Cum ergo totum à partibus simul sumptis realiter distinguatur, sanè subsistentia hominis ab eius natura realiter distinguitur, ac proinde Verbum assumere potuit naturam humanam, quin subsistentiam humanam assumpserit. Præterea, & eodem redit: Durandus totum à partibus simul sumptis realiter non distinguit: quare cum Christus Dominus partes humanitatis simul sumptas assumpserit, totum ex iis resultans non potuit non assumere; id quod ipse Durandus disertè fatetur: quando ergò subsistentia in toto sita est, Christum Dominum subsistentiam humanam assumpsisse ei necessario fatendum est. At in nostra sententia, in qua partes à toto distinctæ, & quodammodò separabiles sunt, Christus potuit assumere partes naturæ humanæ, quin earum totalitatem siue integritatem assumpserit, ac per consequens nec subsistentiam. Hactenus primum argumentum contra nostram sententiam cap. præcedenti propositam, necnon eius solutio.

30 Argumentaberis aduersùs eam secundo: Verbum assumpsit totum illud per se, quod ex corpore, & anima rationali Christi Domini resultat: atqui non assumpsit subsistentiam vllam, vt fide cautum est: subsistentia igitur à toto distinguitur. Maior probatur: primò quia Verbum assumpsit humanitatem; aliàs qua ratione homo factus esset? sed humanitas in toto ex corpore, & anima resultanti tota posita est. Secundò, & recidit in idem, quia Verbum diuinum totam essentiam hominis assumpsit (essentia enim hominis à natura humana non differt, totam autem naturam humanam assumpsit, vt de fide est:) at essentia hominis in toto, quod ex eius partibus resultat: formalissimè sita est.

31 Respondeo Verbum diuinum non assumpsit totum per se, siue totalitatem, & integritatem illam, quæ ex corpore, & anima sibi vnitis resultasset, si non vnirentur: aliàs aliquam substantiam non solum partialem, & incompletam, verumetiam completam assumpsisset, quam postea missam faceret; contrà illud à nemine non receptum principium, *Verbum, quod semel assumpsit, nunquam demisit*: siquidem integritas & totalitas illa, quæ ex corpore, & anima vnitis iuxtà aduersarios resultat, in triduo mortis Christi ei non deesse non potuit. Quocircà maior argumenti falsa est, ac neganda.

32 Ad primam autem negatæ maioris probationem dicendum est, Verbum assumpsisse quidem humanitatem; at hanc non consistere realiter, & per identitatem veram, in totalitate, de qua agimus, sed potius in sola materia, & forma hominis. Quod suadeo, quoniam ea totalitas est homo: at humanitas non est omninò idem ac homo: ergò nec idem atque præfata totalitas: id patet, quia aliàs Verbum assumens humanitatem assumpsisset hominem, cuius contrarium docent contrà Ludouicum Viues omnes scholastici, vt testatur P. Vasquez tom. 1. in 3. part. disp. 35. cap. 1. num. 1. Rursus humanitas perinde est, ac natura humana: hæc autem consistit formaliter, non in toto resultante ex partibus hominis, nempè materia, & forma, sed in his ipsis, vt capite primo huius tractatus demonstratum est: in earumdem ergò partium collectione, non verò in toto, quod constituunt, collocanda est humanitas. Denique quod humanitas non sit integritas realiter distincta à partibus est sententia B. Thomæ lib. 4. contra gentes cap. 81. ad 3. vbi sic inquit: *De humanitate non intelligendum, quod sit quædam forma consurgens ex coniunctione formæ ad materiam, quasi realiter sit ab vtroque: quia cum per animam fiat materia hoc aliquid actu, vt dicitur secundo de anima, illa tertia forma consequens non esset substantia, sed accidens.*

Rectè autem Angelicus præceptor de humanitate 33
colligit fore accidens, si distingueretur realiter à partibus hominis: haud enim esset materia, forma substantialis, aut earum vnio, vel subsistentia: quid ergo nisi accidens esset? At de homine non potest similiter inferri, quod sit accidens, esto iuxtà nos distinguatur à partibus suis simul sumptis: nam, quamuis non sit earum aliqua, est tamen subsistentia; quod ei sufficit, ad hoc vt sit substantia, non accidens. Ad alteram porrò negatæ maioris probationem dicendum est, essentiam hominis aliam esse constitutiuam, aliam constitutam, siue completam: Verbum autem totam essentiam constitutiuam hominis, non vero totam eius essentiam constitutam siue completam assumpsit; id enim fuisset assumere hominem, quod nequit admitti: quare, cum totum, de quo loquimur, non in essentia constitutiua siue natura humana, sed in essentia constituta atque completa formaliter consistat, non est, cur Verbum assumpsisse debuerit eiusmodi totum.

Argumentaberis tertiò: subsistentia Angeli ab es- 34
sentia singulari completa Angeli realiter distinguitur: ergo & subsistentia hominis ab essentia singulari completa, quæ ex corpore & anima rationali resultat. Consequentia videtur proba. Probatur antecedens: primò, quia quæ in Deo virtualiter distinguuntur, ea realiter distinguuntur in rebus creatis: quo pacto intellectio, & volitio, vt in Deo virtualiter, sic in nobis sunt realiter distinctæ: sed essentia singularis completa Dei siue deitas à subsistentia diuina virtualiter distinguitur: ergo essentia singularis completa Angeli, & cuiusuis alterius creaturæ à subsistentia sua non poterit non realiter distingui. Secundò, quia nulla substantia creata possibilis est, quæ alicuius compositionis accidentalis capax non sit: ergò nec quæ alicuius substantialis capax non sit: at nisi in Angelo subsistentia ab eius essentia realiter distingueretur, & cum ea compositionem substantialem efficeret, sanè Angelus omnis compositionis substantialis esset expers. Tertiò denique, quia Verbum assumere potuit essentiam singularem completam Angeli: at non potuit assumere subsistentiam siue personalitatem Angeli: aliàs in Verbo sic vnito, & Angelo, in tempore, facto, duæ personæ esse possent: atque adeò non esset cur in Christo, siue Deo homine eæ similiter esse non possent: igitur essentia singularis Angeli ab eius subsistentia realiter distinguitur. Maior perspicua est ex illo Pauli ad Hæbreos 2. *Nusquam Angelos apprehendit*: vbi Paulus supponit, Deum assumere potuisse naturam Angelicam, non minus quam humanam: at noluisse propter specialem erga homines, & maiorem quam erga Angelos, beneuolentiam, vt plerique Patres præsertim Latini interpretantur.

Respon

35 Respondeo, negato antecedenti: Ad primam eius probationem dicendum est, non semper quæ in Deo virtualiter distinguuntur, oportere realiter distingui: siquidem in Deo gradus metaphysici superiores, & inferiores sunt virtualiter distincti, tantundémque, & non amplius distinguuntur in rebus creatis: quare quamuis, &c. Deinde natura diuina, iuxtà non paucos Theologos, præter subsistentias relatiuas habet subsistentiam quandam absolutam à se virtualiter indistinctam: non est ergo, cur subsistentia Angeli, quę quidē absoluta est, ab eius natura siue essentia realiter distinguatur. Quod autem subsistentiæ relatiuæ virtualiter distinctæ sint à natura diuina, non obest: tum quia relatiuæ sunt, & non absolutæ, ad instar subsistentiæ Angelicæ: tum etiam, quia earum virtualis à deitate distinctio, coniuncta cum earum inter se reali distinctione, proficiscitur ab infinita Dei fœcunditate, quæ in creatis locum non habet: tum denique, quia alias, sicut natura diuina tribus illis subsistentiis relatiuis virtualiter à se distinctis subsistit, ita natura Angelica tribus similiter subsistentiis à se realiter distinctis denominari posset, & deberet subsistens.

36 Ad secundam probationem eiusdem antecedentis dicendum est, fortassis non repugnare in alia rerum serie substantiam creatam, quæ se ipsa vbicata, durans, quanta, & qualis, omnisque compositionis accidentalis expers sit: vnde non est cur, &c. Et quidem P. Suarez disputat. 31. Metaphys. sect. 13. num. 26. post. quam dixit; *probabile est, nullum esse possibile ens creatum, quod in re ipsa non habeat compositionem aliquam ex subiecto, & accidente*; paucis interciſis ibidem addit; *An verò hoc sit necessarium in omni substantia creata, vel creabili, non satis constat, nec videtur posse demonstrari ex sola ratione entis creati vt sic, quamuis probabilior sit sententia, quæ hoc affirmat.* Vbi satis indicat probabilitatem sententiæ affirmantis, non repugnare substantiam creatam, finitámve nulla compositione accidentali præditam. Sed ea sententia falsa esto, si libet: certè à compositione accidentali Angeli ad substantialem eius compositionem perperam arguitur: aliàs sicut multiplici compositioni accidentali subest, ita etiam non vnam compositionem substantialem ex natura, & subsistentia, sed longè plures poterit suscipere: quod tamen adeò est absurdum, vt nihil suprà.

37 Ad tertiam eiusdem etiam antecedentis probationem dicendum est, locum illum Pauli ad Hebræos 2. superius obiectum, non de assumptione per vnionem hypostaticam, sed de cura Angelos redimendi, à P. Ribera & aliis intelligi: quasi diceret Apostolus; nusquam Deus Angelos redimendos suscepit, post eorum lapsum, pro eo ac potuit. Rursus Verbum diuinum subsistentiam Angelicam, & quamuis aliam creatam sibi hypostaticè vnire valuit; idque Paulus vbi suprà fortassis supposuit: quod autem hinc sequatur in Christo duas personas esse posse, iuxtà aliam vtique prouidentiam ac rerum seriem, nullatenus absurdum est: cum Ecclesia contra Nestorium, & alios tantum damnarit, eas actu Christo inesse, siue eas inesse Christo, qui modò est, non qui esse posset.

38 Argumentaberis quartò: si subsistentia seu personalitas hominis v.g. esset formaliter totalitas ex eius partibus resultans, haud posset explicari de eiusmodi personalitate, & totalitate, in qua ponitur, an esset spiritualis, vel materialis, vt obiicit P. Suarez citata disputat. 36. Metaphys. section. 3. num. 10. parum ante finem: cur enim sit potius materialis, ratione corporis, quod connotat, quam spiritualis, beneficio animæ rationalis, quam æquali necessitate præsupponit? At quod sit, vel materialis, vel spiritualis, est prorsus necessarium. Respondeo, vti, in sententia P. Suarez, & communiori Doctorum, non est inexplicabile de vnione corporis, & animæ rationalis, an sit spiritualis, vel materialis, sed potius ea materialis euadit, denominatione sequente debiliorem partem, de quo suprà tractat. 8. cap. 5. ita similiter magis erit, vt subsistentia hominis, & integritas in qua consistit, materialis sit, à corpore cui affigitur, quam spiritualis, ab anima rationali, quam corpori vnitam necessario postulat.

39 Argumentaberis quintò: homo est personalitas hominis: homo autem non consistit in integritate, seu totalitate ex partibus suis, nimirum materia, & forma vnitis, distincta, & resultante: ergo nec in ea consistet personalitas, siue subsistentia humana. Maior est à nobis suprà sæpissimè concessa, nec concessa solum, sed ex professo probata. Minor suadetur: quia in morte hominis nequit non perire totalitas ex vnione partium hominis necessariò dependens, ac resultans: ergo, si in ea totalitate consistit formaliter, & per identitatem homo, non poterit hic, dum moritur, non perire ac destrui secundum suam substantiam, & prædicata quidditatiua atque essentialia. Consequens autem est contrà Dionysium de Cœlesti Hierarchia, vbi sic inquit: *Mors in nobis non est substantiæ consumptio, sed vnitorum separatio.* Respondeo, Dionysium loco citato intelligere nomine substantiæ naturam, ac non aliud asserere, quam quod homine moriente haud pereat eius natura strictè sumpta, id est materia, & forma rationalis: at cum hoc cohæret, quod, præter vnionem partium hominis, pereat huius substantia completa, & personalis, quatenus à natura distinguitur: nihil ergo asseruimus, quod possit ex Dionysio, aut aliis Patribus refelli.

40 Argumentaberis sextò ex Aristotele 7. Metaph. text. 60. vbi sit ait; *Et caro non solum ignis & terra, sed etiam aliquid aliud:* quo loci caro sumitur pro carne completa, totoque animali: ad modum, quo Genes. cap. 6. cum dicitur; *Omnis quippè caro corruperat viam suam, super terram*; Sanè particula illa, *caro*, per synechdochen significat totum hominem, vt notant super eum locum noster Cornelius à Lapide, & communiter alij expositores. Tum sic: caro completa, siuè animal est suppositum: at iuxtà Philosophum caro completa animálve præter partes inuoluit aliud quidpiam, nempe integritatem ex partibus resultantem: suppositum ergo, aut subsistentia creata non est sola integritas partium, vti nos adstruximus suprà, sed simul integritas partium, & hæ ipsæ, siue harum, & illius complexum. Respondeo, suppositum includere quidem iuxtà Aristotelem tam partes, quam partium totalitatem; sed aliter, & aliter: nam est totalitas formaliter, & per identitatem; contrà verò de partibus ipsis dicitur non formaliter sed causaliter, vt constat ex dictis tract. præcedenti capite quinto.

41 Argumentaberis denique septimò: si homo, seu subsistentia personáve hominis esset integritas ex natura humana, aut humanitate, materia scilicet, & forma rationali, resultans; non posset homo non distingui realiter adæquatè ab humanitate, & hæc adæquatè esse extra conceptum illius. Consequens autem est absurdum: quid enim intimius, aut identificatius alteri esse potest, quam

humanitas homini? Certè Deus non diſtinguitur realiter adæquatè à Deitate, nec res à realitate, énſve ab entitate; nec album ab albedine; nec hic homo, qui eſt Chriſtus, à ſua humanitate, materiaque, & forma rationali aſſumptis: idem reperire eſt in cæteris concretis, & abſtractis: ſimiliter ergo in præſenti, &c.

42 Reſpondeo conceſſa ſequela, & negata conſequentis abſurditate. Ad inductionem autem contrariam dicendum eſt, ea haud benè probari humanitatis cum homine puro identitatem realem adæquatam. Namque inprimis, quod Deus, & Deitas nullatenus diſtinguantur realiter, oritur ab vtriuſque infinitate; quæ ratio in nobis non procedit: ſic etiam in Deo ſapiens, & ſapientia non diſtinguuntur realiter; & tamen in creaturis diſtinctionem habent realem. Rurſus ens, & res ob id non diſtinguuntur realiter ab entitate, & realitate, quia ſunt termini tranſcendentes, de quorum ratione eſt, imbibi in quibuſuis conceptibus obiectiuis, adeóque in ſuiſmet abſtractis, at quis videat, hominem non eſſe terminum tranſcendentem? Præterea album ideo non diſtinguitur realiter ab albedine, ſed eam, & parietem per identitatem includit, quia eſt ens per accidens: homo autem eſt ens, vnumque per ſe, vt dictum eſt. Vlterius ea de cauſa hic homo, qui dicitur de Chriſto, intime, & per veram identitatem includit corpus, & animam, adeoque humanitatem, quia quamuis eam ita includat, poteſt eſſe ens per ſe, vt ſupra demonſtratum eſt tractat. 9. cap. 7. At ſi homo purus, quem ab eius perſonalitate non diſtinguimus, inuolueret identicè ac formaliter collectionem partium ſuarum, non poſſet eſſe ens per ſe, non niſi per accidens tale: proinde, &c.

Inſuper, iuxtà non paucos aduerſariorum haud 43
poteſt eſſe verum, cætera omnia concreta debere aliquo modo identificari cum abſtractis à quibus dicuntur. Siquidem ens, & eſſentia ſunt quaſi concreta, & denominatiua ab eſſe, ſiue exiſtentia, à qua tamen iuxtà Thomiſtas pleroſque realiter diſtinguuntur. Iuxtà eiuſdem etiam ſcholæ nonnullos eſſe cognitum eſt ens rationis, adeoque realiter adæquatè diſtinctum à cognitione, quippe quæ eſt proculdubio ens reale: & tamen cognitio, & cognitum inſtar concreti, & abſtracti comparantur inuicem. Denique, tametſi in cæteris concretis, & abſtractis repugnaret diſtinctio realis adæquata inter illa, quod nihilominus non poſſit repugnare, ſed potius ſit neceſſaria inter concreta ſubſtantialia, & per ſe finiti omnino ordinis, eorumque abſtracta, cuiuſmodi ſunt homo, & humanitas, equus, & equinitas, &c. abundè à nobis eſt in ſuperioribus probatum.

LIBER